

РЕШЕНИЕ

№ 375

гр. София, 01.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и шести март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Елена Тахчиева Въззивно гражданско дело № 20231000502474 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Б. И. Д. – А. чрез пълномощник адв. К. против решение от 10.05.2023г по гр.д. № 371/2021г на Софийски градски съд, 1-15състав, с което предявените от жалбоподателя против „ЕОС Матрикс“ООД установителни иски по чл.439 ГПК са отхвърлени като неоснователни. Поддържат се оплаквания за неправилност на изводите на съда, че правомерно съдебният изпълнителят е реализирал посочени изпълнителни способности след настъпване на перемпция по изп. дело. Изтъква се несъгласие с мотивите, че съдебният изпълнител е длъжен да извърши поисканите и извършени нови способности, въпреки настъпилата перемпция. Тези изводи не почивали на процесуалните правила в ГПК, тъй като видно от изп. дело, кредиторът е поискал възобновяването му с молба от 16.06.2015г., а инициираното на 02.04.2012г. изпълнително производство от посочения в изпълнителния лист кредитор, е прекратено на 13.03.2015 г., поради изтичане на предвидения в чл.433, ал.1, т.8 ГПК процесуален преклузивен срок. Не се оспорват мотивите, че перемпцията не води до погасяване на материалното право, но срокът за прекратяване на изпълнителното производство започва да тече от последното валидно изпълнително действие спрямо всеки един от длъжниците /предвид различните изпълнителни правоотношения/ и след неговото изтичане може да бъде инициирано и образуването ново изпълнително дело /цитирайки т. 10 от ТР № 2/2013 г. от 26.06.2015 г. на ОСГТК, ВКС/, но вече прекратено изп. производство не може да бъде възобновено. Поради това се сочи, че всички изпълнителни действия след прекратяване на изп. производство са невалидно извършени и не прекъсват давността, а в изп. производство разпоредбите на чл. 115 и 116 ЗЗД били неприложими. Предвид, че със споразумение от 31.07.2015 г. на основание чл. 116, б. „а“ от ЗЗД, е признато

вземането на кредитора, то считано от тази дата - 31.07.2015 г. е започнала да тече нова давност, и доколкото по изпълнителното дело не са предприети и извършени валидни изпълнителни действия /ИД е прекратено по силата на закона/, то погасеното по давност право на принудително изпълнение на вземанията е настъпило на 31.07.2020 г. Поради изложеното се иска отмяна на обжалваното решение и вместо това постановяване на ново по същество, с което се уважат исквете по чл.439 ГПК.

В срок е постъпил отговор от насрещната страна „ЕОС Матрикс“ ЕООД, с който се оспорва жалбата и се иска потвърждаване на обжалваното решение. Изтъква се, че давността за посоченото вземане била прекъсвана многократно с исканията на взыскателите за извършване на изпълнителни действия, както правилно приел първоинстанционният съд. Сочат се за правилни изводите на първоинстанционния съд, че перемпцията е без правно значение, а единствената ѝ правна последица е, че съдебният изпълнител следва да образува новото искане в отделно изпълнително дело, тъй като старото е прекратено по право. Новото искане, обаче на свой ред прекъсвало давността независимо от това дали съдебният изпълнител го е образувал в ново дело или не, тъй като във всеки случай е бил длъжен да приложи искания изпълнителен способ.

САС, в настоящият състав, при служебна проверка по чл.269 ГПК приема обжалваното *решение за валидно и допустимо.*

Предмет на разглеждане от първата инстанция са били иски с правно основание чл. 439 от ГПК за установяване недължимост, поради погасяване на вземането в хипотеза на непредприети изпълнителни действия в предвидения 5-год. давностен срок.

По фактите няма спор и пред първата инстанция е установено, че изпълнително дело № 20127810400345 по описа на ЧСИ Д. е било образувано по молба вх. № 5093/02.04.2012 г. на „Обединена българска банка“ АД срещу солидарни длъжници, единият от които ищцата Б. Д. въз основа на изпълнителен лист по ч.гр.д. № 6411/2012 г. на СРС, 32 с-в, издаден по силата на заповед за изпълнение от 28.12.2012 г., с която Б. Д.- А. и поръчителят Б. А. са осъдени солидарно да заплатят на кредитора суми по договор от 30.04.2010 г., както следва: главница 24425,38 лв., ведно със законната лихва, считано от 10.02.2012 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер 2081,22 лв., дължима за периода 30.04.2011 г. – 09.02.2012 г., 617,50 лв. – мораторна лихва за периода 30.04.2011 г. – 09.02.2012 г., както и сумата от 542,48 лв. – държавна такса и 865,49 лв. – адвокатско възнаграждение. С образуване на делото взыскателят е поискал проучване на имущественото състояние на длъжника и предприемане на действия за събиране на вземането. С постановление от 09.04.2012г. са наложени запови на трудово възнаграждение, банкови сметки и притежаван от длъжника лек автомобил, за което са изпратени съобщения до третите лица. Едновременно с това е изпратена покана за доброволно изпълнение, връчена на длъжника Б. Д.- А. на 19.04.2014 г. С поканата длъжникът е уведомен за насрочен на 05.05.2012 г. опис на движими вещи. На 27.04.2012 г. взыскателят е подал молба за изискване на справки и насочване на изпълнение върху вещи на длъжника в режим на СИО, а за удостоверение относно декларираните от съпруга недвижими имоти на 07.05.2012 г. На 13.03.2013 г. е последвала молба от взыскателя за спиране на изпълнителното производство на осн. чл.432 т.2 ГПК, поради подписано споразумение с длъжниците. С постановление от същата дата съдебният изпълнител е спрял изпълнението и е уведомил третите лица. Молба с искане за подновяване на изпълнителните действия е подадена на 16.6.2015 г., в която се посочва, че длъжниците не са изпълнили

споразумението за плащане съобразно договорка за разсрочване на задължението, и едновременно с това са посочени изпълнителни способи - налагане на заповест за наемане на имущество, публична продажба. Нови заповести са наложени от ЧСИ с постановление от същата дата. На 18.08.2015 г., по искане на вискателя, е спряно производството по делото на същото основание и възобновено на 01.02.2016г. отново по негова молба, с налагане на заповести върху леки автомобили, собственост на длъжниците. Молба за заповест за трудови възнаграждения на длъжниците е подадена от вискателя на 23.05.2017г. и заповестно съобщение е изпратено на 17.05.2017 г. до работодателя на длъжника Б. Д. - А. „Омникар Ауто“ ООД. С молба от 28.02.2018 г. вискателят „Обединена българска банка“ АД е уведомил съдебния изпълнител, че вземането по изпълнителния лист е прехвърлено на „ЕОС Матрикс“ ЕООД с договор за цесия от 31.01.2018 г. и постъпващите суми по изпълнителното дело ще следва да бъдат разпределяни в полза на цесионера. На 17.07.2018г. „ЕОС Матрикс“ ЕООД е поискал конституирането като вискател по делото, както и уведомяване на длъжниците за договора за цесия на основание чл. 18, ал. 5 ЗЧСИ.

Първоинстанционният съд е приел предявените установителни иски по чл.439 ГПК за допустими, като обусловени от факти, настъпили след приключването на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, но ги е отхвърлил по същество с мотивите, че вземанията по изп. лист по ч.гр. дело № 6411/2012 г. на СРС не са погасени по давност.

Тези правни изводи се споделят от настоящата въззивна инстанция, по следните съображения:

Когато длъжникът се позовава на давност, предмет на предявения по реда на чл.439 ГПК иск не е съществуването или несъществуването на вземането, а съществуването или несъществуването на правото на принудително изпълнение, въпреки евентуалните прекъсвания или спирания на давността, поради това и приложима е общата 5-год. давност. В хипотезата на всяка изпълнителен процес (в какъвто контекст е поставен правният въпрос), предявяването на отрицателен установителен иск от длъжник, че вземането на кредитора е погасено по давност, цели да установи липса (погасяване) на изпълняемото право, подлежащо на принудително изпълнение, поради настъпил след издаване на изпълнителното основание нов факт и като последица - прекратяване на изпълнителния процес чл.433 ал.1 т.8 ГПК).

Настоящият състав споделя становището в *решение № 37/24.02.2021 по дело №1747/2020г., ГК на IV-то отделение на ВКС*, в което е даден отговор, че перемпцията е без правно значение за прекъсването на давността по изпълнителното дело, и че единствената правна последица от настъпилата вече перемпция е задължението на съдебния изпълнител да образува ново отделно изпълнително дело, поради прекратяване на старото изп. дело по право. Новото искане, обаче на свой ред прекъсва давността независимо от това дали съдебният изпълнител го е образувал в ново дело, или не е образувал ново дело, във всички случаи той е длъжен да приложи искания изпълнителен способ. Необразуването на ново изпълнително дело не вреди на кредитора, нито ползва или вреди на длъжника и няма значение за прекъсването на давността (*решение № 37/24.02.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1747/2020 г., IVг. отд; решение № 60282/19.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 903/2021 г., III г. о. и др.*). В този смисъл са и т.1 и т.3 към предстоящото тълкувателно решение по т.д.№ 2/2023г. на ОСГТК на ВКС, застъпващо тезата, че перемпцията е правно ирелевантна по отношение на погасителната давност. Застъпва се становището, че служебното задължение на съдебния изпълнител и обезсилването на предприетите изпълнителни действия, като

законни последици на прекратяването, не се съотнасят към основанието по чл.116, б. „в“ ЗЗД. Давността е прекъсната и в случаите, когато кредиторът е поискал извършване на изпълнителни действия, но съдебният изпълнител бездействал и не предприел изпълнение по причини, независещи от волята на кредитора Възприетото понастоящем от ОСГТК на ВКС правно разрешение, че в изпълнителния процес давността бива прекъсвана многократно и по време на висящ изпълнителен процес погасителна давност не спира да тече, наложи разясненията, дадени с приемането на Тълкувателно решение № 3 от 28.03.2023 г. по тълк.д. № 3/2020г. на ОСГТК на ВКС за делата, образувани за вземания преди датата 26.06.2015 г. По изпълнителните дела, образувани за принудително събиране на вземания, не е текла погасителна давност до обявяване на ТР № 2 от 26.06.2015 г. на ОСГТК на ВКС. Давността за тези вземания е започнала да тече от 26.06.2015г., тъй като до посочената дата е обвързващо тълкуването за спряла да тече давност на основание чл. 115, ал. 1, б. „ж“ ЗЗД, но само когато са налице двете кумулативно посочени в ППВС № 3/18.11.1980 г. предпоставки: да е направено пред държавен орган надлежно волеизявление за принудително осъществяване на вземане, което волеизявление е с не по-малко значение на предявяването на иск или на възражение в исковия процес, и изпълнителното производство да е висящо. Когато преди датата 26.06.2015г. е отпаднало второто от посочените две условия, преустановява се и ефектът на спирането, което при действието на ППВС № 3/18.11.1980 г. указва началото на новия давностен срок. В тези случаи нова давност започва да тече от деня на прекратяването на изпълнителното дело, до този момент се прилага чл.115, ал.1, б.„ж“ ЗЗД, което тълкуване отпада едва с обявяване на тълкувателното решение, с което постановлението е обявено за загубило сила. При действието на постановлението на Пленума на ВС, искането на взыскателя за извършване на изпълнителни действия поставя началото на изпълнителния процес и прекъсва давността, когато изпълнително дело е образувано. При изпълнителни дела, вече прекратени към датата 26.06.2015г., срокът на новата давност по чл.117, ал.1 ЗЗД следва да се брой от момента на прекратяването им, а не от момента на последното по време предприето в хода на делото изпълнително действие според нововъзприетото тълкуване, тъй като хипотезата за фактите, означени в тълкуванията, се съобразява според значението им в съответния тълкувателен акт. След отмяната на ППВС № 3/18.11.1980 г., неговата висящност вече не е определяща за давността, а прекратяването на изпълнителния процес поначало няма отношение към прекъсването на погасителната давност. В този смисъл погасителната давност се прекъсва от изпълнително действие, извършено по изпълнително дело, дори ако е настъпила перемпция. Именно затова релевираните доводи за настъпила перемпция са правно ирелевантни към предмета на производството. В случая са налице двама солидарни длъжници, което означава че изпълнителните действия по отношение на един от солидарните длъжници, срещу които е образувано изп. дело въз основа на един изпълнителен лист, рефлектират върху втория и обратно.

По въпроса тече ли погасителна давност докато трае изпълнителният процес относно вземането по изпълнителни дела, образувани до приемането на 26.06.2015 г. на ТР № 2/26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС е дадено задължително разрешение в ТР № 3 от 28.03.2023г. по т.д. № 3/2020г. на ОСГТК на ВКС, уеднаквяващо съществувалата преди приемането му противоречива практика на ВКС, според което погасителна давност не тече докато трае изпълнителният процес относно вземания по изпълнителни дела, образувани до приемането на 26.06.2015 г. на ТР № 2 от 26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС. За тези вземания давността започва да тече от 26.06.2015г., от когато е обявено за загубило сила ППВС № 3/1980 г.

Това задължително разрешение следва да бъде съобразено по настоящото дело.

Предвид казаното и отнесено към настоящия спор, давността е спряла да тече с образуване на изп.д. на 02.04.2012г. до 26.06.2015г. Ето защо периодът, който следва да бъде проверен е от 26.06.2015г. до депозиране на иска – 15.11.2021г. В рамките на този период, тя е многократно прекъсване чрез депозиране на молби от възискателя, последната от които на 17.05.2017г. за налагане заповест върху трудово възнаграждение на ищцата, последвано от изпращане на заповестно съобщение до работодателя й „Омникар Ауто“ООД, с която отново е прекъсната давността, независимо дали и кога съдебният изпълнител е заповестил сметките. От този момент е започнало течението на нова 5-год. давност, която не е изтекла към 15.11.2021г, когато съдът е сезиран с иска по чл.439 ГПК.

С оглед гореизложеното и при съвпадане в изводите на първа и настоящата инстанции решението следва да бъде потвърдено.

На осн.чл.78 и сл. ГПК право на разноси при този изход на спора има въззиваемия –ответник, който обаче не е претендирал и доказал такива.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 10.05.2023г по гр.д. № 371/2021г на Софийски градски съд, 1-15състав.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС на РБългария в 1-месечен срок от връчване препис на страните при наличие на предпоставки по чл.280 ГПК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____